

Předmluva

7

KNIHA XVI. KRÁL VLADISLAV II. ROK 1471—1500

Čl. 1 Volení a korunování Vladislava II. (Rok 1471 Mart. — Sept.)

13

Rozhled časový. Čelné osoby v Čechách té doby. Uzavření přípravná. Kandidáti českého trůnu. Saský kníže Albrecht u Lokte. Král Matyáš a rok v Německém Brodě; sněm svatojirský v Praze. Psaní legáta Rudolfa. Ctibor z Cimburka i Dobeslav Lubelčík, jednatelé polští. Sněm veliký na Kutné Hoře: volení krále Vladislava II. Scény v Jihlavě. Albrecht Saský na Kolíně. Poslové čeští v Krakově a kapitulace Vladislava II. Biskup Tas na dvoře polském. Sněm říšský v Řezně. Králova přísaha na hranicích a příjezd do Prahy; korunování. Výjezd do Kutné Hory.

Čl. 2 Nerozhodné boje a vyjednávání mezi králi. (Rok 1471—1475)

40

Nezdárný pokus o svržení Matyáše z trůnu. Nový papež Sixtus IV. Sněmové čeští a kníže Viktorin. Nesnáze katolického duchovenstva v Čechách. Synové krále Jiřího na Kladsku a jejich odřeknutí se kalicha. Nový legát papežský v Uhřích a v Polsku; příměří budínské a sjezd v Německém Brodě. Kníže Viktorin vykoupil se postoupením města Kolína Matyášovi; Vilém z Pernštejna. Sjezd v Nise a první sněm v Benešově. Vlastenecký duch národu a chování se k němu obou králů. Sjezd v Opavě jalový. Císařovy ouklady proti Matyášovi a zahraničné poměry české. Dvě sobě odporné smlouvy a druhý sněm benešovský. Král Matyáš u Hradiště a sjezd na Polné. Veliká válečná výprava ve Slezsku, Arnošt Saský a páni čeští co prostředníci. Osobní králův sjezd a snešení vratislavské. Král Matyáš ve Vratislavi. Matyáš zamítá narovnání navrhované sněmy pražským i brněnským.

- Čl. 3 Roztržení koruny české. (Rok 1475—1479) 80
Kleslost moci české a její příčiny. Král Matyáš v boji proti Turkům. Bouře v městech českých. Rakouské rozbroje. Ženění se králů. Smlouva Vladislavova s císařem. Sněm český o středopostí. Král Vladislav ve Vídni. Smlouva broumovská. Racek Kocovský a obležení Horažďovic. Bohuslav ze Švamberka jat. Smlouva brněnská od Matyáše zavržena. Porážka u Plzně. Vzbouření a sněm podobojích v Praze o sv. Vavřinci. Kolokvium s bratřími českými. Roztržení koruny české skrze smlouvu budinskou a sjezd olomucký.
- Čl. 4 Čechy na nejnižším stupni. Ukončení starých, počátky nových rozbrojů. (Rok 1479—1485) 121
Nový obsah a směr dějin českých. Památný sněm svatováclavský 1479 a nové postavení stran. Vzmáhání se pútek náboženských a králova při nich energie; kněz Michal Polák. Jan Filípec, biskup varadinský. Půtky s Rakušany. Urovnání s knížaty saskými v Mostě. Biskup Augustin Lucian v Čechách. Sněmování podobojích v Lounech, Hradci Králové, Nymburce a Slaném. Rokování výboru 20 osob. Mor a krvavá bouře v Praze. Král na sněmu v Čáslavi a v Kutné Hoře. Porady podobojích v Praze. Papežovo marné usilování. Nový sněm kutnohorský o Hromnicích roku 1484. Návrat králův do Prahy. Obrat věci k lepšímu. Zápis obojí strany ku pokoji na 32 let. Konečný pokoj náboženský na památném sněmu kutnohorském r. 1485 a ukončení sporu mezi stavy panským a rytířským.
- Čl. 5 Porobení lidu selského. Smrt krále Matyáše. (Rok 1485—1490) 158
Pravidelný stav země; soud zemský a páni Šlikové. Volení Maximiliána na království římské; sjezd králů Matyáše i Vladislava v Jihlavě. Nález 14. března 1487 o porobě lidu selského. Poměry církevní: nová sekta, poslušensství v Římě, biskup Augustin, jednota bratří českých a vypovězení jich do Multan. Král Matyáš a syn jeho Jan Korvín; knížata münsterberští a Jan Zahaňský; bitva u Thomaswalde; dravčí smlouvy. Rozprátení se Vladislava s Matyášem a obrat politiky české. Matyášova churavost a smrt.

- Čl. 6 Vladislav král v Uhřích. (Rok 1490—1494) 186
Čekatelé uherského trůnu a Vladislavova činnost. Volební sněm uherský a prohlášení Vladislava. Návrat zemí koruny české. Vladislava do Uher jízda, kapitulace, způsob panování a korunování. Maximilián i Jan Albrecht v Uhřích proti němu. Levláři a sněm v Benešově. Vladaři čeští a páni moravští. Ochota pánů ku králi a zvýšení moci jejich. Dvojitá výprava proti Janu Albrechtovi a mír prešpurský. Čechy provincie. Výprava proti Turkům. Oklamání královny Beatrix. Konec roty černé. Jednání a konec o levlářích. Ustoupení Jana Filipce do kláštera i jednání o Bohuslava z Lobkovic. Smrt knížete Hynka Münsterberského a krále Kazimíra Polského. Václav Vlček a císař Fridrich. Poslání pana Roupovského. Soudní nález o svobodě pánů a vládyk. Král Vladislav a nespokojení páni uherští. Nezdařený pokus uvésti podobojí v poslušenství stolice papežské. Bohuslav z Lobkovic a Viktorin Kornelius ze Všehrd. Policejní řád zemský.

- Čl. 7 Vrchprávní šlechty. (Rok 1494—1500) 221
Vítězství šlechty a převaha ducha i výtečníci její. Žádosti a záповěd sjezdů krajských. Sjezd králů v Levoči. Bouře na Kutné Hoře. Poděbrady postoupeny králi. Vedení desk zemských. Rozdvojení jednoty bratří českých. Nové bouře kutnohorské a potrestání jejich. Dalibor z Kozojed. Králův příjezd do země a zůstání valného sněmu r. 1497. Nařízení o židech a soud nad pány Šliky. Petr z Rosenberka nejvyšší hejtman zemský. Nepokoje ve stavu městském. Smlouva o hrad Riesenberk. Nevole mezi pány českými a moravskými. Svobody Slezáků. Petr z Rosenberka odříká se úřadu svého. Přípravy ke Zřízení zemskému. Zůstání prešpurské. Vydání Vladislavova Zřízení zemského.

Předmluva 265

KNIHA XVII. KRALOVÁNÍ VLADISLAVA II.
ROK 1500—1516

- Čl. 1 První odsudek stavu městského. (Rok 1500 až 1502) 273
Rozjařený věcí stav a Vladislavova slabost. Snahy šlechtické a důležitost odporu stavu městského. Jednota téhož stavu a osvědčení se na sněmu sv. Jeronýma; důtky královny proto a odpověď měst. Registrování archivu zemského a sněmy jalové. Král

zamýšlí válku s Turky. Smrt Jana Albrechta, krále polského, propůjčení knížectví Hlohova i Opavy, prodej Kladska. Veliká rozepře mezi stavy a Viktorin ze Všehrd. Obsah žalob a odporů obapolných. Příjezd krále Vladislava do Čech a jednání na sněmu dne 21. února 1502. Nový marný pokus o smíření podobojích s církví římskou. Daň z hlavy na válku proti Turkům a popis obyvatelstva českého. Král vynáší rozsudek svůj mezi stavy a bere jej nazpět. Rozjaření a vzrůstání se stavu městského. Nové pokusy o smíření a konečný rozstrk.

Čl. 2 Potržky náboženské i manské. (Rok 1502 až 1506)

302

Pokoj bezděčný a rejtarstva. Králova svatba. Válka s Turky. Noví ouředníci zemští a Albrecht z Kolo-vrat. Výtržnosti pánů Šliků. Sjezd budínský, vítězství fanatismu a nové rozdvojení v zemi. Mandát proti českým bratřím a sněmovné roztržiti. Postavení bratří v Praze. Biskup sidonský v Čechách. Boje mezi Šliky a Loketskými. Odsudek na Šliky. Poměry manské, válka v Bavořích a slavná Čechů porážka. Sigmund, kníže polský, ve Slezsku a Lužici. Brojení mezi stavy a Zdeněk Lev z Rožmitála. Stranní zápisy v Moravě i v Čechách. Jiřík Všerubský z Gutštejna. Vojna loketská i prostředkování Pražanů; upokojení Všerubského; sněmovní nález o porovnání Šliků s many a měšťany loketskými. Utrpení a smrt biskupa sidonského.

Čl. 3 Dědic královský a druhý odsudek měst. (Rok 1506—1509)

332

Stav věcí uherských a záměry strany zápolské. Rozbroje v Uhřích a vkládání se do nich císaře Maximiliána. Tajné smlouvy a válka s ním. Narození královice Ludvíka i smrt královny Anny. Vyjednávání o dědičné právo Ludvíkovo v Uhřích i v Čechách. Páni z Gutštejna nepokojní; nesnáze s falckrabími. Přechvaty a rozbroje stavu městského. Rozmnožení moci kancléřovy, jeho spojení s městy a nové dekrety proti bratřím i židům. Ukřutnosti Jiříka Kopidlanského. Zápis i manifest šlechty a odpověď stavu městského. Částečné vyřízení rozepře stavovské. Půtky mezi nejvyššími úředníky. Památný sněm a smlouva svatojakubská. Králův příjezd do Prahy a korunování Ludvíka dítěte. Král co rozsudí mezi kancléřem a soudci zemskými; jeho druhý rozsudek mezi stavy; též mezi Pražany Starého i Nového Města. Vzbouření proti Uhrům na Malé Straně.

- Čl. 4 Práva koruny české. (Rok 1509—1512) 364
Záležitosti zahraničné; manové koruny české, falckrabě Ludvík a Jiří, kníže saský, přijímají léna svá v Praze. Způsob českého sněmování. Narovnání mezi Pražany a Kopidlanským. Pře bratří z Gutštejna i ztráta zámek jejich. Závazek králův o neodcizování zemí a statků královských od koruny, též o chování dítek a dědiců svých. Sněm na Kutné Hoře. Král v Moravě. Pokus o zavedení v městech královských soudů komorních. Dluhové královi a rukojmě za ně správcové zemští. Sněm svatohavelský r. 1510. Král ve Vratislavi a půtky s Uhry. Nové strany. Nové vzbuzení a ukojení sporu náboženského; universita pražská; čeští bratří. Prodloužení míru mezi stranami podjednou a podobojí. Rozstrk mezi stavy.
- Čl. 5 Půtky stavovské a kníže Bartoloměj. (Rok 1512—1514) 394
Nové vzbuzení sporů skrze města. Jan Hlavsa. Pan Lev vrchní správce. Sněm o sv. Kateřině a smlouvy v Kladště. Kníže Bartoloměj a Vratislavští. Marné rokování mezi stavy. Zápis stavu městského s knížetem Bartolomějem. Sjezdové po krajích, povstání Mělnických, pevnění hradu pražského. Sjezd a manifest stavu městského; řeči knížete Bartoloměje. Král Vladislav získán pro města pod výminkami. Sněm v Kolíně a obležení Skály. Nesnáze od obcí. Bouřlivé scény před králem v Tatě a v Budíně. Osobní poměry. Nové sněmování a opětný nezdar jeho.
- Čl. 6 Konec kralování Vladislava II. (Rok 1514 až 1516) 429
Působení knížete Bartoloměje a pánů Rendle i Procka; Ladislav z Boskovic. Psaní Pražanů a pana Lva ku králi polskému a odpověď tohoto. Kurucká válka v Uhřích a pomoc knížete Bartoloměje. Sjezd panský a srovnání v Kutné Hoře. Sněm sv. Marie Magdalény. Konšelé Vilémek a Havlíček v Praze odpraveni. Český tábor u Budína. Páni čeští proti knížeti Bartoloměji a Rendlovi. Císař Maximilián a král Sigmund. Poslední sjezd budínský. Páni Kostka i Rendl v ouřadech. Smrt knížete Bartoloměje. Sněm svatodušní v Praze a kníže Karel. Slavný sjezd panovníků ve Vídni a zašnoubení Ludvíka i Anny. Jalové sněmování v Čechách. Smrt krále Vladislava i poslední jeho vůle.

- Čl. 1 Smlouva svatováclavská. (Rok 1516—1518) 461
Další klesání svornosti a moci české. Marné sblížení a nové roztržky stran. Jednání s císařem Maximiliánem. Vilém z Pernštejna, sjezd benešovský a porady městského stavu. Uznání císaře a krále polského za poručníky krále Ludvíka. Marné sněmování. Jindřich Bohnický. Zášťi Hynka Bočka z Kunštátu a Buriana Trčky. Výprava pana Lva proti sedlákům. Šťastné upokojení země skrze smlouvu svatováclavskou a sněm o sv. Kateřině. Sjezd na Kladsku. Neshoda o královskou sankci. Konečný součet dluhů po králi Vladislavovi.
- Čl. 2 Králova nezletilost. Nové spletky a půtky. (Rok 1518—1521) 483
Povšechný způsob věcí. Jednota obcí pražských. Ohled na Uhry. Kde měl král činiti přísahu. Vilém z Pernštejna ve sporu Čechů s Moravany. Poslové čeští v Budíně. Volení krále římského. Způsob správy kraje Čáslavského. Spor s Uhry o příjezd králův do Čech. Nové povzbuzení nepokojů náboženských. Spor mezi stavy o berni. Páni Šlikové a groše jochimtálské. Sněmovní zápis podstrčený. Překážka příjezdu králova, mor v Čechách. Půtky mezi městy a zemany; Petr Suda a dobytí Janovic. Spor o dopomáhání práva; Albrecht Rendl †. Král Ludvík a Pražané. Soliman I. v Uhřích, ztráta Šabce i Bělehradu; pozdní pomoc česká. Vzmáhání se různic náboženských.
- Čl. 3 Král Ludvík v Praze. Obnova moci královské. (Rok 1521—1523) 516
Žádost restaurace moci královské. Páni Zdeněk Lev a Petr z Rosenberka. Nechuti mezi Čechy a Uhry. Králův příjezd do Čech. Jeho rádcové cizozemští. Neshody mezi králem a stavy. Písaha královská. Korunování královny Marie. Způsoby královského dvoru v Čechách a nespokojenost krále Sigmundova. Svídnická obec a spor právní se Slezáky. Pamětní spis stavu městského. Poselství Jakuba Píso u krále Sigmunda. Obrat ve věcech českých. Propuštění všech ouředníků zemských. Obnova moci královské. Kníže Karel Münsterberský a noví ouředníci zemští. Revise Zřízení zemského. Pan Lev v nemilosti; přímlyvy krále Sigmunda. Král na odjezdu v Kutné Hoře a v Moravě. Veliké vybírání berni v Čechách.

Čl. 4 Reakce vítězná. (Rok 1523—1525)

544

Křehkost restaurace; vzrůstající se různice náboženské. Sněmy podobojích. Sjezdy v Sedlčanech a v Novém Městě za Vidní. Luther a Čechové; spor onoho s Lukášem a s jednotou bratří českých. Havel Cahe-
ra, zrádný administrátor podobojí. Mistr Pašek prima-
mas a počátek reakce v Praze. Vliv uherský v Če-
chách a kancléř Ladislav Salkan. Sněm svatomar-
kétský. Tři náčelníci reakce a veliké pohnutí v Pra-
ze. Paškovo vítězství a nestatečnost knížete Karla.
Vypovídání pokročilých podobojích z Prahy. Sněm
o sv. Ondřeji. Pan Lev opět nejvyšším purkrabím;
půtky jeho s pány z Rosenberka. Sjednocení se ka-
toliků a kališníků na základě kompaktát basilejs-
kých. Překážky jemu v cestu kladené. Události za-
hraničné. Konec řádu křižovnického v Prusích.

Čl. 5 Rostoucí rozbroje a žalostný králův konec.
(Rok 1525—1526)

568

Zmatky a rozbroje v Uhřích. Veliké poselství české
v Budíně a marné vyjednávání s legátem papežovým.
Bouřlivý sněm hatvanský. Jan Hlavsa u krále.
Sněm kolínský první. Zpupnost Jindřicha z Ro-
senberka. Sněm kolínský druhý. Nový převrat
v Uhřích. Soliman I. táhne na Uhry; zpozditost
těchto. Král volá Čechy na pomoc; páně Lvův
odpor neuprímý. Zrádné Zápolského oумыslý.
Ludvík opouští Budín. Kdo z Čech byl u něho.
Králova slova v Tolně a nezřízenost vojska. Bitva
u Moháče a smrt krále Ludvíka. Noviny o tom
v Praze. Solimanovo se chování. Nalezení a pohřeb
mrtvolý královské. Závěrečné úvahy.